

СТАНОВИЩЕ

за присъждане на образователна и научна степен „доктор”

на Иван Колев Панев с дисертационен труд на тема:

ОСОБЕНОСТИ НА РЕЖИСУРАТА В ЕКРАННИТЕ МУЗИКАЛНИ ФОРМИ

Научен ръководител: доц. Любомир Христов

Иван Панев завърши като магистър „Филмова и ТВ режисура“ в НАТФИЗ през 2007 година, но много преди това, още през 1992 година се дипломира като бакалавър в театралния факултет на НАТФИЗ, в специалност „Актьорско майсторство за драматичен театър“. В годините между двете следвания, той натрупа значим актьорски опит не само на сцената, а и в български и чуждестранни филмови продукции. Има успешен режисьорски дебют с филма „Братът на охлюва“, както и режисьорски реализации на телевизионния екран и на театралната сцена. През целия период, от дипломирането си до този момент, Иван Панев е активно практикуващ актьор и режисьор. Това е много старателно описано в приложената автобиография.

Още в първите контакти по работния процес на дисертационния труд установихме, че изследванията в страната ни по темата са твърде оскъдни. Това разбира се има съвсем закономерно обяснение с факта, че твърде малко наши режисьори са имали куража или пък интереса да се занимават с установените музикални екранни форми като изключение прави производството на музикални видеоклипове. Дори и сега все още съществува широка заблуда, че музикалният кип, който несъмнено е най-популярният музикален екранен формат е в сферата на по-леката професионална практика и едва ли не го може всеки, по някакъв начин добрал се до екранна изява. Именно тези факти дадоха основание към темата да се подходи с една традиционна и макар да изглежда малко архаична, но доказала практичността си методика на изследване, да се започне от корените, а дори защо не от средата/почвата/, в която се заражда екранното музикално произведение, още преди да подозира развитието си в познатите по-късно при появата на записания кинозвук форми. Това разбира се

носеше известен риск, този труд от една страна да стане прекалено обемен, а от друга да предизвика критичност, създавайки погрешно впечатление, че авторът търси този обем, за да създаде някаква фалшива илюзия за стойността на изследването му.

След завършването на изследването всички такива и подобни опасения изчезнаха. Този труд е стойностен именно с това, че успява само с този си обем да засегне пряко или косвено основни аспекти в особеностите на режисурата в екранните музикални форми.

Дисертационният труд е изграден в три глави, в които са диференцирани отделни раздели. В първия раздел на първа глава се отделя основно внимание на значението на музиката във филмовата творба като се дават примери с различни творчески решения в жанровото разнообразие на екрана. Разглеждат се различни оркестрови решения и най-често и традиционно използваните инструменти, създаващи различни емоции при възприемането на звукозримия образ.

Във втория раздел на същата глава, почти справочно са изброени различните екранни музикални формати със съответните примери. Отбелязани са основни платформи на комуникация.

Третия раздел е посветен на развитието на музикалните форми в исторически план. Именно това е раздела, за който споменах по-горе, че носи риска да не бъдат оценени правилно усилията на автора за пространност и изчерпателност. Неслучайно тук е нарушена традицията да се започва с история и впоследствие да се преминава към теоретизиране и анализ. Предполага се този труд да послужи като основа в подготовката на режисьора за работа в съвсем нелеките музикални форми и пространния поглед върху това наследство да коригира в по-младите колеги заблудата, че всичко тръгва от тях. Именно това е причината да се разглеждат в сериозен обем постиженията и в индийската кинематография, чиято култура безспорно е твърде различна от нашата, но в незрелия поглед на студентите неведнъж сме виждали незаслужено снизхождение. Разбираемо, най-задълбочено внимание е отдадено на постиженията не на Боливуд, а на Холивуд, без да се пренебрегва Европа.

Втора глава е: „Аналитично изследване на музикалното аудиовизуално произведение.“

Наименованието на главата е достатъчно ясно. Организирана е в два раздела като в първия раздел съвсем кратко, но категорично се посочва методика на анализ на специално подбрани заглавия от четири филма. Дава се обяснение по какъв критерий са подбрани тези филми като това преди всичко са мюзикъли. Всяко от заглавията има собствена и независима причина да бъде предложено и подложено на дисекция. Всяко едно от заглавията е преди всичко завършен етап от развитието на мюзикъла. Присъствието на индийския филм е преди всичко поради стремежа към коректност и разбира се поради обема на тази кинематография, което я превръща в незаобиколим фактор за едно такова изследване.

Като трети раздел от втора глава са разгледани – изводи. Обръща се специално внимание върху водещата роля на личността на режисьора. Правят се обобщения, но и сравнителен анализ между посочените заглавия. В този труд и конкретно в този раздел, докторантът е посочил и е цитирал изводи и обобщения, направени от Станиславски, Маерхолд, както и разсъждения на колегата Петър Одажиев от неговия труд на сходна тематика.

Като особено интересна, от гледна точка на практическата работа на режисьора, се явява трета глава на разглеждания труд. Тя точно така се и казва: „Практически аспекти на режисурата на екранни музикални форми“.

Имайки предвид колко е голямо значението на темпоритъма при изграждането на сценично или екранно музикално произведение, авторът обобщава и извежда в общовалидни правила, практики за различни екранни музикални формати. Докторантът се позовава на тезите на безспорни авторитети, теоретизирали в тази насока, но прави и свои обобщения и заключения.

Вторият раздел на тази глава насочена към режисьорската практика може да се определи като наистина приносен. Хореография на камерата е не само подзаглавие, а и своего рода дефиниция на конкретни взаимоотношения на актьорската игра, хореографията на танца и движенията и ракурсите на камерата. Влиянието на движенията на камерата върху възприятието на темпоритъма. Представени са конкретни наблюдения и препоръки, касаещи

режисурата не само на мюзикъл, а се правят обобщения за всички познати музикални форми, включително и видеоклипа.

Наред с „Хореография на камерата“, са изброени като приноси и „теоретичната разработка на жанровите определения, които в своята съвкупност представляват крачка към изработване на специализиран понятиен апарат“. Със старателната подредба на примери, хронологията в развитието на мюзикъла, „ключови моменти от неговата еволюция, заедно със стиловите и формални трансформации на музикалната филмова продукция“ преди всичко при гигантите Холивуд и Боливуд, трудът безспорно ще е от изключителна полза при създаване и обогатяване на бъдещите учебни планове в НАТФИЗ.

От изложените заключения както и от впечатленията, които Иван Панев остави при съвместната ни работа, определям докторанта като отговорен, прецизен в работата си и последователен в изследванията си. Качества, които категорично личат и в представения труд. Нямам никакво колебание в полезността на труда и предлагам на високопочитаемото научно жури да присъди на Иван Колев Панев образователната и научна степен „Доктор“.

08.01.2021

доц. Любомир Христов